

Vergaderjaar 2008–2009

30 669

Dierziekte blauwtong

Nr. 14

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 november 2008

Op verzoek van de vaste Kamercommissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (2008D12672) stuur ik u hierbij een brief ten behoeve van het Algemeen Overleg over blauwtong op 6 november a.s. over het beleid voor exportcertificaten, het relevante EU-beleid, de wijze waarop EU-lidstaten t.a.v. exportcertificaten handelen en de mogelijkheden voor de rijksoverheid pro-actief te handelen ten gunste van bedrijven die gevolgen ondervinden van blauwtong. In deze brief zal ik op deze onderwerpen ingaan.

De export van fokrunderen is door blauwtongvirus type 8 ernstig bemoeilijkt. Een aantal weken geleden werd nog verwacht dat door de vaccinatiecampagne tegen blauwtongvirus type 8 de exportmogelijkheden eind dit jaar zouden verbeteren. De vondst van het nieuwe blauwtongvirus type 6 in Nederland heeft de export verder gecompliceerd. Het is nu nog niet te voorspellen wanneer export van substantiële hoeveelheden fokrunderen weer mogelijk wordt.

Ik deel de zorgen van deze sector over de mogelijk sombere toekomst. Ik blijf echter wel dezelfde hoge kwaliteitseisen bij exportcertificering hanteren en wil voorkomen dat elders dierziekten uitbreken ten gevolge van de invoer van Nederlandse dieren.

1) Beleid ten aanzien van export naar derde landen

Exportbeleid algemeen

Het belang van de export van dieren naar derde landen is altijd volledig door het ministerie onderkend. Mede daarom werden aan het eind van de jaren negentig, onder andere na dierziektenuitbraken als Bovine Spongiforme Encephalopathie (BSE) en varkenspest, verbeteringen aangebracht in de werkwijze, organisatie en procedures bij de aanpak van exportbelemmeringen voor dieren en dierlijke producten. Deze verbeteringen hadden zowel betrekking op aangelegenheden binnen de overheid, als op

de betrokkenheid van het georganiseerde – publiekrechtelijke en private – bedrijfsleven. Doel was te komen tot een efficiënte aanpak van door derde landen opgeworpen invoerbeperkingen. Deze doelstelling is gerealiseerd.

Het algemene beleid voor exportcertificering van dieren en dierlijke producten is er op gericht de betrouwbaarheid van door Nederland verstrekte garanties over exportpartijen te waarborgen. Daarnaast beoogt dit beleid, met name bij de uitvoer van levende dieren en dierlijk uitgangsmateriaal, de verspreiding van dierziekten te voorkomen. Met andere woorden, het streven moet zijn kwaliteitsdieren met betrouwbare veterinaire status te exporteren en geen dierziekten.

Exportbeleid en blauwtong serotype 8

De uitbraak van blauwtong serotype 8 heeft negatieve gevolgen gehad voor de export van dieren naar derde landen. In veel gevallen heeft de uitbraak van blauwtong serotype 8 geleid tot door derde landen ingestelde invoerverboden of extra invoereisen. Op dit gebied verstrekt mijn ministerie heldere informatie over de situatie aan de veterinaire autoriteiten van derde landen. Daarbij wordt geprobeerd de export van dieren mogelijk te maken door het afgeven van extra garanties. De onderhandelingen hierover, en het maken van afspraken over nieuwe certificaten, vergen helaas tijd.

Mijn ministerie heeft in EU-verband voortdurend geprobeerd de handel tussen lidstaten van voor blauwtong gevoelige dieren zoveel mogelijk te continueren.

Wat betreft de exportcertificering naar derde landen hebben de lidstaten de bevoegdheid behouden hierover zelf afspraken met derde landen te maken. Op ons initiatief wordt sinds het eind van de voorgaande eeuw periodiek met enkele andere lidstaten (onder andere Frankrijk en Duitsland) overlegd over de certificering naar derde landen. Doel hiervan is onder meer om met deze lidstaten afspraken te maken over eenzelfde benadering van derde landen. De lidstaten proberen te komen tot zoveel mogelijk gelijkwaardige afspraken en certificaten voor export naar derde landen. Lidstaten blijven echter geheel zelfstandig in het onderhandelen met derde landen en het opstellen van de definitieve certificaten. Met deze lidstaten worden verdere afspraken gemaakt over de voorwaarden waaronder export van voor blauwtong gevoelige dieren verantwoord en op dezelfde wijze kan plaatsvinden naar derde landen.

Exportbeleid en serotype 6

Na de recente verdenking van aanwezigheid van het blauwtong serotype 6, heb ik als voorzorgsmaatregel onmiddellijk besloten tijdelijk de uitvoer van hiervoor bevattelijke dieren te verbieden (intracommunautaire handel en export naar derde landen). Dit verbod werd opgeheven toen serotype 6 werd vastgesteld. Op dat moment heb ik aanvullende nationale maatregelen getroffen. Er bestaat nu geen formeel exportverbod meer. De export naar derde landen vindt onder de huidige veterinaire omstandigheden plaats onder dezelfde voorwaarden als die gelden voor het intraverkeer. Door de huidige maatregelen is export van drachtige vaarzen nog niet mogelijk.

Nu duidelijk is geworden dat het hoogstwaarschijnlijk gaat om een vaccinvirus, heb ik ingezet op nader onderzoek. Dit onderzoek richt zich op de tracering van de insleep, de mate van verspreiding en de virulentie van het virus. Daarnaast ontvang ik deze week een expertteam uit Brussel. Dit team zal Nederland en de Europese Commissie helpen met het beantwoorden van de vraag wat precies de betekenis is van de vondst van een vaccinvirus serotype 6 in Nederland.

Ik zet er op in dat er de komende weken meer duidelijkheid komt. Ik besef ten volle de ingrijpende negatieve gevolgen van dierziektenuitbraken voor de export van levende dieren.

2) Eventuele maatregelen om exportbedrijven die negatieve gevolgen van de blauwtong ondervinden, te ondersteunen

In uw verzoek vraagt u mij in te gaan op «de mogelijkheden voor de rijksoverheid om proactief te handelen ten gunste van bedrijven die gevolgen ondervinden van blauwtong. Ik ga ervan uit dat u doelt op mogelijkheden om exportbedrijven die schade ondervinden als gevolg van de blauwtong-epidemie, financieel te ondersteunen. Ik zal hieronder mijn mening geven over de mogelijke steunmaatregelen: a) directe financiële steun en b) regeling arbeidstijdverkorting.

a) Directe financiële steun

Zodra de aanwezigheid van een dierziekte in een land is vastgesteld, zullen andere lidstaten en derde landen eisen stellen aan het vervoer van dieren naar die landen. De overheid heeft als taak ter uitvoering van Europese regelgeving of op basis van afspraken met derde landen maatregelen te nemen om te voorkomen dat de dierziekte naar andere landen wordt overgebracht. Schade die wordt geleden door een exporteur als gevolg van die maatregelen komt in beginsel niet in aanmerking om te worden vergoed door de overheid. Het risico op het ontstaan van deze schade zal in beginsel altijd voor eigen rekening van de handelaar in dieren komen.

In het geval ondernemers met hun bedrijf in continuïteitsproblemen komen en op zich wel perspectief hebben, kunnen zij een beroep doen op de bestaande voorzieningen in het besluit bijstandverlening zelfstandigen. Men dient zich daarvoor te wenden tot de sociale dienst van de gemeente.

b) Regeling arbeidstijdverkorting

Het ministerie van Sociale Zaken heeft al tijdelijke arbeidstijdverkorting verleend aan bedrijven in verband met blauwtong. Een verzoek om gebruik te kunnen maken van deze regeling moet worden ingediend bij dat ministerie.

De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
G. Verburg